

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 41/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om tillsynsavgift till Finansinspektionen och till lag om ändring av lagen om Finansinspektionen

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 oktober 2004 en proposition med förslag till lag om tillsynsavgift till Finansinspektionen och till lag om ändring av lagen om Finansinspektionen (RP 199/2004 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Seppo Tanninen, finansministeriet
- professor Mikael Hidén
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det ska stiftas en ny lag om tillsynsavgift till Finansinspektionen, som ska ersätta den temporära lag som gäller till utgången av 2004, och att lagen om Finansinspektionen ändras.

Finansinspektionens verksamhet ska finansieras med tillsynsavgifter och åtgärdsavgifter som tas ut hos Finansinspektionens tillsynsobjekt och hos andra avgiftsskyldiga. Den nya lagen ska innehålla detaljerade bestämmelser om grunderna för tillsynsavgiftens storlek. Om de medel som tas ut i form av tillsynsavgifter tillsammans med Finansinspektionens övriga intäkter sannolikt överskrider kostnaderna enligt budgeten för Finansinspektionen med mer än fem procent, ska tillsynsavgiften sänkas så att den överskjutande delen sannolikt inte blir större än fem procent.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2005.

I motiveringen till lagstiftningsordningen påpekas att tillsynsavgiften bör ses som en skatt. Därför måste det bedömas om förslaget uppfyller villkoren på en skattelag i grundlagens 81 § och villkoren i 80 § 2 mom. för att utfärda rättsnormer i bestämda frågor som det inte behöver föreskrivas om genom lag eller förordning. Regeringen anser att de föreslagna lagarna kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning. Med hänsyn till syftet med de föreslagna lagarna och bakgrunden till den nuvarande lagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen är det önskvärt att utlåtande begärs av grundlagsutskottet om propositionen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den temporära undantagslagen om tillsynsavgift till Finansinspektionen upphör att gälla den 31 december 2004. Meningen är att stifta en permanent lag. Enligt förslaget ska tillsynsavgiften betraktas som en skatt och därför måste författningarna uppfylla villkoren för en skattelag. I grundlagens 81 § 1 mom. föreskrivs att det ska bestämmas om skatterna genom lag som ska innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om den skattskyldiges rättsskydd. Enligt utskottets praxis ska bestämmelserna i lagen dessutom vara på så sätt exakta att de binder de tillämpande myndigheternas prövning när de bestämmer skattens storlek (Gruu 67/2002 rd, s. 3—4).

De avgiftsskyldiga räknas upp i det första lagförslagets 1 § och om storleken på tillsynsavgiften föreskrivs i 2—8 §. Till denna del uppfyller förslaget kraven i grundlagens 81 § 1 mom.

I 9 § i det första lagförslaget föreskrivs om sänkning av tillsynsavgiften. Där sägs att om de medel som tas ut i form av tillsynsavgifter tillsammans med Finansinspektionens övriga intäkter sannolikt överskrider kostnaderna enligt den budget för Finansinspektionen som godkänts av Finlands Bank med mer än fem procent, ska Finansinspektionen fastställa en tillsynsavgift nedsatt så att den överskjutande delen sannolikt inte blir större än det föreskrivna beloppet.

Grunderna för tillsynsavgiftens storlek ska enligt förslaget inte framgå direkt av lagen, utan Finansinspektionen har prövningsrätt visavi en sänkning av avgiften. Men det kan vara svårt att avpassa tillsynsavgifter och tillsynskostnader efter varandra. Det kan hända att de uttagna till-

synsavgifterna överskrider kostnaderna. Dessutom kan Finansinspektionen gå med ett överskott från året innan och det läggs till den kalkylerade avkastningen. Det är inte heller omöjligt att bankernas balanser som ligger till grund för tillsynsavgiften har förändrats. För att tillsynsobjekten ska bli lika behandlade bör huvudregeln enligt motiveringen vara att avgiften sänks för alla avgiftsskyldiga med ett lika stort proportionellt belopp.

Utskottet anser att förfarandet med att sänka tillsynsavgiften är fullt korrekt. Avgiften sänks till förmån för de avgiftsskyldiga och prövningen anses vara bunden prövning. Därmed uppfyller förslaget kriterierna i 81 § 1 mom. i grundlagen att grunderna för storleken på en skatt ska bestämmas genom lag. Men utskottet anser att 9 § i det första lagförslaget lämpligen bör kompletteras med att avgiften sänks jämnt för alla avgiftsskyldiga med ett lika stort proportionellt belopp.

I 11 § föreskrivs om ändringssökande. Där hänvisas till 37 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen. Med stöd av lagrummet kan ändring sökas hos förvaltningsdomstolen i Helsingfors och i domstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Därmed uppfyller förslaget rättskyddskravet i grundlagens 81 § 1 mom.

Utskottet har ingenting att anmärka på i fråga om det andra lagförslaget.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 18 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Arja Alho /sd
medl. Leena Harkimo /saml
Hannu Hoskonen /cent
Roger Jansson /sv
Irina Krohn /gröna
Miapetra Kumpula /sd
Annika Lapintie /vänst

Reino Ojala /sd
Klaus Pentti /cent
Markku Rossi /cent
Arto Satonen /saml
Seppo Särkiniemi /cent
Astrid Thors /sv
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Kalevi Laaksonen.